Lietas Nr. A420204716
Lietas arhīva Nr. A42-02047-16/19

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2016.gada 12.oktobrī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese Aiga Putniņa,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par Rīgas domes priekšsēdētāja 2016.gada 21.janvāra lēmuma Nr.2-30/RD-16-2-ap atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] 2015.gada 4.augustā trešā persona SIA „Blaumaņa Property" vērsās ar iesniegumu Rīgas pilsētas pašvaldībā ar lūgumu izskatīt jautājumu par koka (liepas 55 cm diametrā) ciršanu saistībā ar plānoto apbūvi tai piederošajā nekustamajā īpašumā /adrese/.

[2] Ar Rīgas domes Apstādījumu saglabāšanas komisijas (turpmāk – komisija) 2015.gada 28.septembra lēmumu (sēdes protokols Nr.39, 1.2.2.§) nolemts atļaut koka ciršanu, nosakot atlīdzību par dabas daudzveidības samazināšanu 1173,87 *euro* apmērā.

[3] Nepiekrītot komisijas lēmumam, pieteicēja /pers. A/ to apstrīdēja Rīgas domes priekšsēdētājam. Ar Rīgas domes priekšsēdētāja 2016.gada 21.janvāra lēmumu Nr.2-30/RD-16-22-ap apstrīdētais lēmums atstāts negrozīts. Lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[3.1] Augstākas iestādes kontroles apjoms pār pārraudzībā esošas iestādes izdoto administratīvo aktu ir ierobežotāks, proti, augstāka iestāde nevar pārbaudīt, kurš no vairākiem tiesiskiem rezultātiem ir pareizs, bet gan tikai to, vai iestāde nav pieļāvusi kļūdas lietderības apsvērumu izdarīšanā.

[3.2] No lietas materiāliem izriet, ka komisija, pieņemot apstrīdēto lēmumu, ir izdarījusi lietderības apsvērumus. Atbilstoši Ministru kabineta 2012.gada 2.maija noteikumu Nr.309 „Noteikumi par koka ciršanu ārpus meža" (turpmāk – MK noteikumi Nr.309) 13.punktam komisija izvērtēja koka ciršanas atbilstību normatīvajiem aktiem par sugu un biotopu aizsardzību un īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, vietējās pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem, kā arī koka ainavisko, dendroloģisko un ekoloģisko nozīmīgumu. Tāpat lēmums pamatots ar Rīgas domes 2006.gada 7.jūnija saistošajiem noteikumiem Nr.38 „Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi" (turpmāk – RVC apbūves noteikumi), kas nosaka konkrētās teritorijas izmantošanas veidu un apbūves noteikumus, konstatējot, ka bez koka nociršanas nav iespējama objekta būvniecība trešās personas nekustamajā īpašumā.

[3.3] Apstrīdētajā lēmumā atbilstoši normatīvajiem aktiem un Satversmes tiesas praksei ir izdarīti apsvērumi, kas bija par pamatu publiskās apspriešanas laikā izteikto iedzīvotāju viedokļu noraidīšanai.

[3.4] Koks atzīts par mazvērtīgu un potenciāli bīstamu, ņemot vērā būvvaldes inspektora 2015.gada 5.augusta apstādījumu apskates aktā Nr.BV-15-2681-akt un 2015.gada 25.septembra apstādījumu apskates aktā Nr.BV-15-3242-akt konstatēto. Proti, koka stumbrā ir ieaudzis svešķermenis (metāla caurule), pretējā stumbra pusē mizas bojājums ar pilnībā atsegtu stumbra koksnes daļu, kā arī kokam pacelts vainags, neprofesionāli nozāģējot koka apakšējos zarus, no kā var secināt, ka trupes sēnei ir samērā daudz ceļu, pa kuriem koku inficēt. Atzarotajā stumbra daļā ir izaugušas stumbra atvases (ūdenszari), kuras veidojas no snaudošajiem pumpuriem, kas atrodas pie mizas un ir salīdzinoši neizturīgi pret dažādu ārējo apstākļu (vējš, sniegs, ledus) radītajām slodzēm un to ietekmē var lūzt.

[4] Pieteicēja ir vērsusies tiesā ar pieteikumu, lūdzot atcelt Rīgas domes priekšsēdētāja 2016.gada 21.janvāra lēmumu Nr.2-30/RD-16-2-ap. Pieteikumā norādīti turpmāk minētie iebildumi.

[4.1] Pieņemot lēmumu, pašvaldība nav ņēmusi vērā koka ciršanas publiskās apspriešanas rezultātus, proti, visās saņemtajās 108 iedzīvotāju anketās koka ciršanas iecere netika atbalstīta. Koka saglabāšanā visvairāk ieinteresēti ir iedzīvotāji /ielas nosaukums/ posmā no Krišjāņa Barona ielas līdz Aleksandra Čaka ielai, tādējādi publiskajā apspriešanā piedalījušos cilvēku skaits nevar tikt salīdzināts ar visu Rīgas centra iedzīvotāju skaitu. Turklāt iestāde nav izvērtējusi iedzīvotāju aktivitāti citās līdzīgās publiskajās apspriešanās, kas varētu liecināt par jautājuma sabiedrisko nozīmīgumu.

[4.2] Lēmumā nav norādīts, kāpēc nav ņemts vērā Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas 2015.gada 21.augusta atzinums Nr.14.1-09/111, kurā nav atbalstīta koka ciršana.

[4.3] Būvvaldes inspektora apstādījumu apskates aktos Nr.BV-15-2681-akt, Nr.BV-15-3242-akt un augošu koku vērtēšanas eksperta /pers. D/ 2015.gada 17.jūnija atzinumā konstatējama pretrunīga informācija par koka stāvokli un vērtību. Būvvaldes 2015.gada 25.septembra ziņojumā par publiskas apspriešanas procedūru norādīts, ka koks ir vērtīgs. Iestāde, mainot sākotnējā apsekošanā konstatēto, ir pārkāpusi patvaļas aizlieguma principu.

[4.4] Lēmumā nav izvērtēts kultūrvēsturiskās, ainaviskās un ekoloģiskās vides apdraudējums. Iedzīvotāji neiebilst pret būvniecības ieceri kā tādu, taču uzskata, ka to var realizēt, neapdraudot iepriekš minētās intereses. Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 13.pantā ietvertajam samērīguma principam sabiedrības daļas tiesību vai tiesisko interešu ierobežojums ir attaisnojams tikai ar nozīmīgu sabiedrības labumu.

[4.5] Ne sākotnējā lēmumā, ne pārsūdzētajā lēmumā nav izvērtēti Administratīvā procesa likuma 66.panta pirmajā daļā norādītie lietderības apsvērumi. Turklāt pieteicēja nepiekrīt pārsūdzētajā lēmumā norādītajam, ka augstāka iestāde var izvērtēt vienīgi, vai zemākas iestādes lietderības apsvērumi nav kļūdaini.

[5] Rīgas dome tiesai sniegtajos paskaidrojumos pieteicējas pieteikumu neatzīst, pamatojoties uz sākotnējā un pārsūdzētajā lēmumā norādītajiem argumentiem, papildus norādot turpmāk minēto.

[5.1] Komisija nav domes priekšsēdētāja pakļautībā esoša iestāde, attiecīgi priekšsēdētājs pamatoti attiecībā uz lietderības apsvērumiem pārbaudīja, vai komisijas nav pieļāvusi rīcības brīvības izmantošanas kļūdas.

[5.2] Normatīvie akti nenosaka, ka publiskās apspriešanas rezultāti būtu jāsalīdzina ar citām līdzīgām publiskajām apspriešanām. Publiskajā apspriešanā pamatoti tika salīdzināts aptaujā piedalījušos iedzīvotāju skaits ar Rīgas centra iedzīvotāju skaitu, secinot, ka aptaujā piedalījies ļoti neliels skaits no centrā deklarētajiem iedzīvotājiem. Publiskās apspriešanas rezultāti ir tikai viens no apstākļiem, ko pašvaldība vērtē, pieņemot lēmumu. Iedzīvotāju izteiktie viedokļi tika vērtēti kopsakarā ar citiem lietas materiāliem.

[5.3] No normatīvajiem aktiem izriet komisijas pienākums saņemt Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas atzinumu. Konkrētajā gadījumā šāds atzinums ir saņemts, tas tika vērtēts kopsakarā ar citiem lietas materiāliem un normatīvo regulējumu.

[5.4] Būvvaldes inspektors pēc Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas atzinuma saņemšanas un būvvaldes 2015.gada 25.septembra ziņojuma par publiskās apspriešanas procedūru sagatavošanas 2015.gada 25.septembrī atkārtoti noformēja apstādījumu apskates aktu Nr.BV-15-3242-akt, kur papildus jau konstatētajiem lietas faktiskajiem apstākļiem norādīja zaudējumu atlīdzības apmēru, kā arī veica pārrakstīšanās kļūdas labošanu, skaitļa 3 vietā ierakstot skaitli 7 (vainaga augstums metros). Būvvaldes 2015.gada 25.septembra sastādītajā ziņojumā koks tika norādīts kā dekoratīvi vērtīgs koks, jo koks bija zaļojošs ar kuplu vainagu. Savukārt pārsūdzētajā lēmumā secinājums, ka koks ir mazvērtīgs, izdarīts, pamatojoties uz būvvaldes inspektora sastādītajiem apstādījumu apskates aktiem.

[6] Trešā persona SIA „Blaumaņa Property" tiesai sniegtajos paskaidrojumos pieteicējas pieteikumu neatzīst, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā un domes paskaidrojumos minētajiem argumentiem.

[7] Pieteicēja pieteikumā ir izteikusi vēlmi lietu izskatīt rakstveida procesā, līdz ar to, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 206.panta pirmo daļu, lietas izskatīšana ir noteikta rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[8] Tiesa, iepazinusies ar administratīvās lietas materiāliem un administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumiem, atzīst, ka pieteicējas pieteikums ir noraidāms.

[9] Lietā nav strīda par to, ka pašvaldība ir ievērojusi MK noteikumos Nr.309 ietverto procedūru jautājuma izlemšanai par koka ciršanu. Proti, atbilstoši minēto noteikumu 17.punktam jautājuma par koka ciršanu pilsētas teritorijā izlemšanai pašvaldība ir rīkojusi publisko apspriešanu, kā arī, ņemot vērā, ka koks atrodas Rīgas vēsturiskā centra teritorijā, kas ir atzīta par valsts nozīmes kultūras pieminekli, komisija pirms lēmuma pieņemšanas saskaņā ar minēto noteikumu 18.punktu ir pieprasījusi Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas atzinumu. Lietā pēc būtības pastāv strīds par to, vai pašvaldība ir pienācīgi izvērtējusi un ņēmusi vērā abu iepriekš minēto pasākumu rezultātā iegūtos viedokļus par koka saglabāšanas nepieciešamību.

[10] Saskaņā ar MK noteikumu Nr.309 13.punktu pašvaldība izvērtē koku ciršanas atbilstību normatīvajiem aktiem par sugu un biotopu aizsardzību un īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem, kā arī koku ainavisko, dendroloģisko un ekoloģisko nozīmīgumu, koku nozīmi dabas daudzveidības saglabāšanā un antropogēnās negatīvās ietekmes samazināšanā uz virszemes ūdensobjektiem un koku atbilstību ēku ekspluatācijas un cilvēku dzīves vietas un drošības apstākļiem un pieņem lēmumu par atļaujas izsniegšanu koku ciršanai ārpus meža vai par atteikumu izsniegt atļauju.

No minētās tiesību normas izriet, ka pašvaldībai, pieņemot lēmumu par atļaujas izsniegšanu koka ciršanai, ir jānovērtē un jāņem vērā komplekss apstākļu kopums, tādējādi rodot saprātīgu līdzsvaru starp Satversmes 105.pantā garantētajām nekustamā īpašuma īpašnieka tiesībām uz īpašuma netraucētu izmantošanu un Satversmes 115.pantā garantētajām sabiedrības tiesībām dzīvot labvēlīgā vidē. Pašvaldības lēmums ir satura izvēles administratīvais akts, tādējādi pašvaldībai, kā pamatoti norāda pieteicēja, saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 65.panta trešo daļu kopsakarā ar 66.pantu ir pienākums izdarīt lietderības apsvērumus.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 103.panta pirmajai daļai tiesa administratīvajā procesā veic kontroli pār iestādes izdota administratīvā akta tiesiskumu vai lietderības apsvērumiem rīcības brīvības ietvaros. Tiesas veiktās kontroles apjoms attiecībā uz rīcības brīvības izmantošanu (lietderības apsvērumiem) ir ierobežots: „[T]iesas funkcija ir kontrolēt valsts pārvaldes darbības tiesiskumu, nevis valsts pārvaldes vietā pieņemt lēmumu par lietderību. Citādi tiesa faktiski funkcionāli iekļautos valsts pārvaldē, kļūtu par augstāku valsts pārvaldes iestādi. Tādēļ tiesa var pārbaudīt tikai to, vai valsts pārvalde, izmantojot savu rīcības brīvību, ir rīkojusies tiesiski." (*Levits E. Ģenerālklauzulas un iestādes (tiesas) rīcības brīvība. Likums un Tiesības, 2003, 5.sēj., Nr.7, 194.-205.lpp., 14.iedaļa*). Rīcības brīvības kontrolē tiesa pārbauda, vai iestāde nav pieļāvusi kļūdas rīcības brīvības izmantošanā – rīcības brīvības pārsniegšanu, rīcības brīvības neizmantošanu vai rīcības brīvības nepareizu jeb nepamatotu izmantošanu (neņemot vērā visus būtiskos apstākļus vai ņemot vērā neatbilstošus apstākļus) (*sk. Paine F.J. Vācijas vispārīgās administratīvās tiesības. Vācijas Administratīvā procesa likums. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2002, 62.-63.lpp., 70.iedaļa; Levits E. Ģenerālklauzulas un iestādes (tiesas) rīcības brīvība. Likums un Tiesības, 2003, 5.sēj., Nr.7, 194.-205.lpp., 115.-118.iedaļa*).

No pieteicējas pieteikuma izriet, ka pašvaldība lēmuma pieņemšanā nav ņēmusi vērā visus būtiskos apstākļus, tādējādi turpmāk izvērtējams, vai pašvaldība ir pareizi izmantojusi savu rīcības brīvību.

[11] Satversmes 105.panta pirmajā teikumā noteiktās tiesības uz īpašumu ietver īpašnieka tiesības izmantot viņam piederošo īpašumu tā, lai gūtu pēc iespējas lielāku ekonomisko labumu *(sk. Satversmes tiesas 2009.gada 19.novembra sprieduma lietā Nr.2009-09-03 11.2.punktu)*. Vienlaikus tiesības uz īpašumu demokrātiskā tiesiskā valstī nav absolūtas, tās var ierobežot, ja vien ierobežojumi ir noteikti ar likumu leģitīma mērķa labad un ir samērīgi ar šo mērķi *(sk. Satversmes tiesas 2007.gada 26.aprīļa sprieduma lietā Nr.2006-38-03 12.punktu)*. Viens no veidiem, kā īpašuma tiesības var ierobežot sabiedrības interesēs, ir teritorijas plānošana, ar kuru tiek ierobežota nekustamā īpašuma brīva un netraucēta izmantošana *(sk. Satversmes tiesas 2005.gada 14.decembra sprieduma lietā Nr.2005-10-03 8.punktu un 2007.gada 26.aprīļa sprieduma lietā Nr.2006-38-03 10.punktu)*. Tajā būtu jābūt atspoguļotiem visiem galvenajiem ierobežojumiem, kas skar nekustamo īpašumu un tā izmantošanu.

Tiesa konstatē, ka saskaņā ar RVC apbūves noteikumu grafisko pielikumu Nr.3 „Rīgas vēsturiskā centra un tās aizsardzības zonas teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana " strīdus nekustamais īpašums atrodas Centra apbūves teritorijā, kuras atļautā izmantošana ir intensīva jaukta apbūve ar daudzveidīgām komerciāla rakstura funkcijām un māju, tostarp daudzdzīvokļu, būvniecību (noteikumu 442.punkts). Savukārt grafiskajā pielikumā

Nr.4 „Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas apbūves veidošanas pamatnosacījumi" minētajā nekustamajā īpašumā noteikta perimetrālās apbūves teritorija, kas ir vēsturiski iedibināts blīvas apbūves veids, kur galvenās ēkas apjoms aizņem visu zemesgabala fronti no robežas ar vienu blakus zemesgabalu līdz robežai ar otru blakus zemesgabalu (slēgta perimetrālā apbūve) vai atkāpjoties no blakus zemesgabala robežas ne mazāk kā 4,3 m (atvērta perimetrālā apbūve). Perimetrālās apbūves veidošanā nepielieto apbūves intensitātes un brīvās teritorijas rādītājus (noteikumu 2.65.apakšpunkts). Tādējādi pēc būtības trešajai personai piederošajā nekustamajā īpašumā ir paredzēta intensīva un blīva apbūve, pēc iespējas racionālāk un ekonomiski lietderīgāk attīstot Rīgas centra teritoriju.

Nekustamā īpašuma īpašniekam ir ne tikai pienākums ievērot vietējās pašvaldības teritorijās plānojumā noteikto teritorijas atļauto izmantošanu, bet arī tiesības paļauties, ka attiecīgo teritoriju viņš varēs izmantot tajā paredzētajā veidā. Tiesa konstatē, ka koks praktiski atrodas nekustamā īpašuma vidū, tādējādi traucējot trešās personas plānoto nekustamā īpašuma pagalma apbūvi, kas saskaņā ar iepriekš minēto sasitošo noteikumu 616.10.apakšpunktu ir atļauta. Tādējādi lēmums par atteikumu izdot atļauju koka ciršanai būtiski ierobežotu trešās personas Satversmes 105.panta pirmajā teikumā garantētās tiesības uz īpašuma netraucētu izmantošanu tam paredzētajā veidā, iegūstot no tā pēc iespējas lielāku ekonomisko labumu.

[12] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 13.pantā ietverto samērīguma principu labumam, ko sabiedrība iegūst ar ierobežojumiem, kas uzlikti adresātam, ir jābūt lielākam nekā viņa tiesību vai tiesisko interešu ierobežojumam. Būtiski privātpersonas tiesību vai tiesisko interešu ierobežojumi ir attaisnojami tikai ar nozīmīgu sabiedrības labumu.

Koku ciršanas ierobežojumi ir noteikti ar mērķi aizsargāt Satversmes 115.pantā garantētās sabiedrības tiesības uz labvēlīgu vidi. Vienlaikus arī šīs tiesības nav absolūtas. Privātpersonu, gan visas sabiedrības ekonomiskās intereses bieži vien prasa pārveidot apkārtējo vidi. Satversmes 115.pants *a apriori* neparedz pastāvošās vides saglabāšanu un neliedz īstenot ar ekonomiskajām interesēm saistītus projektus. Satversmes 115.pants, tieši pretēji, prasa līdzsvarotu un atbildīgu apkārtējās vides uzlabošanu, kas ietver arī cilvēku dzīvei piemērotu apstākļu un sabiedrības labklājības nodrošināšanu *(sk. Satversmes tiesa 2011.gada 12.oktobra sprieduma lietā Nr.2010-74-03 17.3.punktu).*

Normatīvajos aktos noteiktās sabiedriskās apspriešanas galvenais mērķis ir, ka tiek pieņemts vislabākais iespējamais lēmums sabiedrības interesēs un katra cilvēka iebildumi tiek vērtēti un iespēju robežās taisnīgi ņemti vērā. Sabiedriskajai apspriešanai jākalpo diviem galvenajiem mērķiem: pirmkārt, iegūt informāciju, kas sekmētu pamatota un taisnīga lēmuma pieņemšanu, otrkārt, pārliecināt sabiedrību par to, ka tās izteiktie viedokļi tiek apspriesti (*sk. Satversmes tiesas 2003.gada 14.februāra sprieduma lietā Nr.2002–14–04 secinājumu daļas 2.punktu ar atsauci uz Basse E.M. Introduction to Danish Environmental Law. North European Law, ed. E.J.Hollo – K.Marttinen. Helsinki, 1995, p.93*). Tajā pašā laikā Satversmes tiesa uzsvērusi, ka lēmuma pieņēmējam ne vienmēr ir jāvadās no personu izteiktajiem priekšlikumiem vai iesniegtajiem iebildumiem. Saņemtie priekšlikumi ir rūpīgi jāizvērtē, vadoties no lietderības apsvērumiem, un to noraidīšanas gadījumā jāsniedz pietiekama argumentācija *(sk. Satversmes tiesas 2008.gada 17.janvāra sprieduma lietā Nr.2007-11-03 26.1.punktu un 2004.gada 9.marta sprieduma lietā Nr.2003-16-05 secinājumu daļas 5.punktu)*.

Lietas materiālos atrodas būvvaldes 2015.gada 25.septembra ziņojums par publiskās apspriešanas procedūru (*lietas 50.-51.lapa*), kurā atspoguļoti iedzīvotāju izteiktie viedokļi. No tiem izriet, ka iedzīvotāji vides interesēs neatbalsta koka ciršanu. Tiesa secina, ka sākotnējā lēmumā un pārsūdzētajā lēmumā, pretēji pieteicējas norādītajam, ir sniegts pamatojums, kāpēc konkrētajā gadījumā iedzīvotāju viedoklis netiek ņemts vērā. Sniegtā argumentācija uzskatāma par pietiekamu, lai ikvienam būtu skaidrs attiecīgā lēmuma pieņemšanas pamatojums, kā arī nepieciešamības gadījumā sabiedrība pret to varētu izteikt iebildumus.

Var piekrist pieteicējai, ka koka saglabāšanā primāri ir interesēti tuvākās apkaimes iedzīvotāji, tādējādi iedzīvotāju viedokļa noraidīšanā nevar būt izšķiroša ietekme centra iedzīvotāju kopējam skaitam. Iepriekš minētā iemelsa dēļ nav nozīmes arī citās publiskajās apspriešanās piedalījušos iedzīvotāju skaitam, jo katrā konkrētajā gadījumā atšķiras lietas faktiskie un tiesiskie apstākļi. Tiesas ieskatā, ikviena iedzīvotāja viedoklim ir piešķirama nozīme, tas ir izvērtējams un noraidīšanas gadījumā tam ir sniedzams attiecīgs pamatojums.

Vienlaikus tiesa konstatē, ka konkrētajā gadījumā tas nav bijis vienīgais un izšķirošais arguments trešajai personai labvēlīga administratīvā akta izdošanā. Pašvaldība, pieņemot lēmumu par atļaujas izsniegšanu koka ciršanai, primāri ir vadījusies no teritorijas plānojumā paredzētās teritorijas izmantošanas, attiecīgi dodot priekšroku nekustamā īpašuma īpašnieka tiesībām uz sava nekustamā īpašuma izmantošanu tam paredzētajā veidā (*sk. šā sprieduma 11.punktu*). Tāpat pašvaldība ir novērtējusi koka stāvokli un potenciālu ilgtermiņā, tādējādi nosakot tā vērtību un saglabāšanas nepieciešamību iepretim nekustamā īpašnieka tiesību ierobežojumam (*sk. šā sprieduma 13.punktu*).

Ņemot vērā iepriekš minēto, tiesa konstatē, ka pašvaldība ir izvērtējusi publiskās apspriešanas rezultātus un pienācīgi pamatojusi to noraidīšanas iemeslus.

[13] Pieteicēja norāda, ka lietas materiālos esošie atzinumi par koka vērtību ir savstarpēji pretrunīgi.

Tiesa nekonstatē būtiskas pretrunas starp augošu koku vērtēšanas eksperta /pers. D/ 2015.gada 17.jūnija atzinumu (*lietas 43.lapa*) un būvvaldes inspektora 2015.gada 7.augustā sastādīto apstādījumu apskates aktu Nr.BV-15-2681-akt (*lietas 46.-47.lapa*), kuros abos ir konstatēti mizas un koksnes bojājumi (ieaugusi caurule, sens stumbra un mizas bojājums). Savukārt ar būvvaldes inspektora 2015.gada 25.augustā sastādīto apstādījumu apskates aktu Nr.BV-15-3242-akt (*lietas 52.-53.lapa*) pēc būtības labota 2015.gada 7.augustā sastādītajā aktā pieļautā pārrakstīšanās kļūda (precizējot zaru nozāģēšanas rezultātā paceltā koka vainaga augstumu), kā arī papildināts apskates laikā konstatētais (uz stumbra 3-7 m augstumā izauguši ūdenszari). Tiesa konstatē, ka koka faktiskā stāvokļa novērtējums pēc būtības saskan ar lietas materiālos esošajās foto fiksācijas redzamo. Sīkas nepilnības attiecībā uz iepriekš minētajos dokumentos konstatēto koka faktisko stāvokli vērtējamas kā maznozīmīgas, ņemot vērā, ka novērtējums veikts vizuāli.

Ņemot vērā kokam konstatētos mizas un stumbra bojājumus (*sīkāk sk. pamatojumu būvvaldes vēstulē lietas 56.-57.lapā*) , pašvaldība konstatēja, ka koks nav perspektīvs un nākotnē var radīt apdraudējumu sabiedrībai. Tiesai nav pamata apšaubīt pašvaldības koka stāvokļa novērtējumu, arī pieteicēja to pēc būtības nav apšaubījusi. Atbilstoši MK noteikumu Nr.309 13.punktam koka ietekme uz cilvēku dzīves vietas un drošības apstākļiem ir viens no apstākļiem, kas ir jāņem vērā, pieņemot lēmumu par atļaujas izsniegšanu koka ciršanai. Tiesas ieskatā, koka potenciālā bīstamība nākotnē pamatoti samazina koka kā ainaviskās sistēmas vērtību un saglabāšanas nepieciešamību Satversmes 115.panta izpratnē. Turklāt tiesa papildus ņem vērā Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas norādīto, ka RVC apbūves noteikumu grafiskajā pielikumā Nr.7 „Rīgas vēsturiskā centra apstādījumu sistēmas saglabāšanas un attīstības plāns" strīdus koks nav uzrādīts kā ainaviski nozīmīgs un saglabājams pagalma apzaļumojums (*sk. izdruku lietas 115.lapā*).

Pieteicēja atsaucas uz būvvaldes 2015.gada 25.septembra ziņojumā par publiskās apspriešanas procedūru (*lietas 50.-51.lapa*) norādīto, ka koka dekoratīvā vērtība ir vērtīgs koks. Tiesa neapšauba, ka ikvienam kokam pilsētas teritorijā ir dekoratīva vērtība, taču tas pats par sevi nenozīmē, ka koks ir automātiski saglabājams. Kā jau norādīts iepriekš, koka dekoratīvā vērtība ir jāizvērtē kopsakarā ar citiem jautājuma izlemšanai būtiskajiem apstākļiem. Tādējādi tiesa nekonstatē pretrunas starp būvvaldes ziņojumā un vēlāk pašvaldības secināto.

[14] Pieteicēja iebilst, ka pašvaldība nav ņēmusi vērā Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija 2015.gada 21.augusta atzinumu (*lietas 49.lapa*). Minētajā atzinumā inspekcija norāda, ka neatbalsta koka nociršanu, jo, apsekojot teritoriju, konstatēts, ka tas ir liels, vesels koks ar skaisti veidotu vainagu.

Pašvaldība pamatoti norādījusi, ka inspekcijas atzinums saskaņā ar MK noteikumu Nr.309 13.punktu kopsakarā ar šo noteikumu 18.punktu ir tikai viens no apstākļiem, kas tiek ņemts vērā, pieņemot lēmumu par atļaujas izsniegšanu koka ciršanai. Tādējādi nav izslēgts, ka pašvaldība, novērtējot visus lēmuma pieņemšanai būtiskos apstākļus un attiecīgi to pamatojot, var pieņemt inspekcijas atzinumam pretēju lēmumu, kā tas ir noticis arī konkrētajā gadījumā. Lai gan pašvaldība gan sākotnējā, gan pārsūdzētajā lēmumā nav atsevišķi izdalījusi inspekcijas atzinumam pretēja lēmuma pieņemšanas iemeslus, tomēr tie izriet no lēmuma kopējā pamatojuma.

Turklāt Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija, atbildot uz tiesas pieprasījumu, norādījusi, ka sākotnēji koka saglabāšana tika vērtēta, balstoties uz iesniegto foto fiksāciju un apsekojumu dabā, līdz ar to netika atbalstīta koka ciršana. Savukārt saņemot iesniegumu ar lūgumu izsniegt atļauju ēkas pārbūvei, kam tika pievienots būvprojekts, inspekcija konceptuāli piekrita koka ciršanai, ņemot vērā, ka koka saglabāšana traucētu kultūrvēsturiski vērtīgas ēkas saglabāšanu un zemesgabala attīstību. No iepriekš minētā izriet, ka inspekcija atzinumā sniegto viedokli attiecībā uz koka ciršanu ir mainījusi. Turklāt inspekcijas tiesai sniegtajā viedoklī norādītais papildus apliecina, ka objektīva lēmuma pieņemšanai ir nepieciešams vērtēt visu apstākļu kopumu, tostarp paredzēto būvniecības ieceri un tās nozīmību. Atsakot izsniegt atļauju koka ciršanai, nav pietiekami vienīgi ar koka pašreizējā stāvokļa vizuālu novērtējumu.

[15] Pieteicēja pieteikumā iebilst, ka Rīgas pilsētas domes priekšsēdētājs nav vērtējis apstrīdēto lēmumu pēc būtības, atsaucoties uz ierobežotām kontroles tiesībām.

Pārsūdzētajā lēmumā pamatoti norādīts, ka atbilstoši Administratīvā procesa likuma 81.panta pirmajai daļai augstāka iestāde, pieņemot lēmumu par apstrīdēto administratīvo aktu, citastarp ievēro Valsts pārvaldes iekārtas likumā noteikto formu, kādā tiek īstenota padotība pār zemāku iestādi, kā arī apstrīdētā administratīvā akta veidu (65.pants). Konkrētajā gadījumā komisija neatrodas domes priekšsēdētāja tiešā pakļautībā, turklāt priekšsēdētājam nav piešķirta kompetence izlemt ar koku ciršanu saistītus jautājumus pēc būtības. Tādējādi domes priekšsēdētājs pamatoti pārbaudīja, vai komisija nav pārkāpusi normatīvos aktus un pieļāvusi rīcības brīvības izmantošanas kļūdas.

Tiesa konstatē, ka pārsūdzētajā lēmumā ir izvērtēti visi pieteicējas argumenti, kā arī būvvaldes papildus iesniegtā informācija par koka novērtējumu un stāvokli, tādējādi pēc būtības ievērojot likumā noteikto administratīvā akta apstrīdēšanas kārtību un tās mērķi.

[16] Apkopojot iepriekš minēto, atzīstams, ka pašvaldība, pieņemot trešajai personai labvēlīgu lēmumu par atļauju cirst koku, ir ievērojusi normatīvajos aktos noteikto kārtību un nav pieļāvusi rīcības brīvības izmantošanas kļūdas. Līdz ar to pārsūdzētais lēmums atzīstams par tiesisku, savukārt pieteicējas pieteikums noraidāms kā nepamatots.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. – 251.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

Noraidīt /pers. A/ pieteikumu par Rīgas domes priekšsēdētāja 2016.gada 21.janvāra lēmuma Nr.2-30/RD-16-2-ap atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese A.Putniņa